

SLOVENSKI NAROD.

Izbija vsak dan, izvenredno pa vsak dan. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja nižja cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemani za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiridesetih petih vrst 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne, pa je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Dr. Rieger o bodočnosti nas južnih Slovanov.

V nedeljskem shodu češkega kluba je dr. Rieger govoril o okupaciji Bosne in tako le velezanimivo razvil svoje misli o bodočnosti Jugoslovanov:

„Ako se posreči Avstriji v jugoslovanskih deželah ustvariti kulturni centrum, ki bi imel v vsem jugoslovanstvu razširjati izobraženje, pritegoval bi ta centrum še druge jugoslovanske dežele, ki niso zdaj avstrijske, na se. Če ne pride do tega, naredil se bode zunaj Avstrije tak centrum. Da bode združenje srbskega in hrvatskega naroda enkrat gotova stvar, to kaže naradni tek dogodkov. Kjer se bode oni centrum naredil, tam bode tudi težišče ali glavno mesto vsega. Tak centrum je ali v Zagrebu ali v Belgradu mogoč. Če hoče Avstrija to središče v Zagrebu ustvariti, ne sme svojih jugoslovanskih dežel drobiti in deliti, dalje ne sme enega dela pod nemškim, enega dela pod magjarskim gospodstvom puščati. Le potem če se bode iz jugoslovanskih dežel enotna celota naredila, more biti iz njih životno telo, ki deluje na svojo okolico, sicer bodo njegovi razdrobljeni deli odvlačevani proč k središču zunaj Avstrije ležečem u. V tem oziru pa na Dunaji niso še enih mislij; ali videti je, da se tam združenje jugoslovanskih dežel pripravlja. Magjari se pač trudijo ukrepljenje jugoslovanskega življa zabraniti. Ta pomen ima tudi odgovor

hrvatske deputaciji v Pešti. Ali to nij še zadnja beseda, ki se bode v tej stvari govorila. Moč dejanskih stvari, interesi države in dinastije bodo reč še do tja prignali, da bodo okupirane dežele združene z drugimi jugoslovanskimi deželami v Avstriji. Če pride do take združitve, imeli bodo od tega Jugoslovani s pomočjo Avstrije dobiček; če se pa to ne zgodi, bodo zopet le Jugoslovani dobiček imeli in ne Avstrija. . . . Stvari v jugoslovanskih deželah, za katere zdaj gre, pa še nikakor niso odločene. Orientalno vprašanje še nij končano, temuč je še le prvi akt te velike drame odigran. Vendar je ugodno obrnilo se za Jugoslovanstvo in za vse Slovanstvo, in se bode pri daljšem razvijanju orientalnega vprašanja vedno ugodneje kazalo.“

Reči se mora, da češke stranke prvi vodja jako ugodno in za nas močno tolažljivo sodi, ter prorokuje o našej prihodnosti. Pravimo: o našej prihodnosti. Kajti tudi mi Slovenci, vsi, kolikor nas je v celem Sloveniji, štejemo se in hočemo šteti biti k Jugoslovanstvu, s katerim se hočemo pod Avstrijo v jedno celoto združiti. Na to gre in meri vse naše delovanje v poslednej vrsti, kajti mi znamo, da le tako si moremo ohraniti svoj narodni slovanski karakter.

Znamenj, da na Dunaji uže mislijo na to, da bi južno Slovanstvo združili in mu pravični bili, mi sami še pač ne vidimo. Možno je, da se to od daleč drugače opazuje. Če bi se hotele prikazni pri Dolinskem taboru in

na Goriškem za take dokaze jemati, zdi se nam to vse še premalo, ki nikakor ne odvaga protivnega prizadevanja.

Sicer pa priporočamo to Riegrovo sodbo o bodočnosti južnega Slovanstva in o pomenu okupacije Bosne vsem onim, ki so se bali tega zasedenja, češ, da nij nam na korist, temuč Magjarstvu. Mi se skladamo v tem, da za južno slovansko in našo daljno bodočnost je okupacija na vsak način koristna, popolnem z Riegrom, in smo podobno misel uže zaporedom izrekli.

Sicer je pa tudi jedno iz tega Riegrovega govora konstatirati. On želi, da se južno slovansko vprašanje reši v avstrijskem duhu in v korist avstrijske dinastije. To naj bi si vsi krogi zapomnili. Zapomnili naj bi si pa tudi oni, kaj jim Rieger prorokuje, če ne bodo poslušali njegovega sveta, ki je tudi svet vseh pravih Avstrijcev. Ali o tem v naših tiskovnih razmerah nij varno dalje govoriti.

Vspehi Nemčije in Rusije.

Iz slovenskega Štajerja 8. nov. [Izv. dop.]

Po berlinske pogodbi so celo čestilci kneza Bismarka v njegovo nezmotljivost po nekoliko dvomiti začeli. Poznaji zgodovinarji menda bodo ne toliko njegovo modrost kakor srečo občudovali, katera ga je spremljala. V mračnej bodočnosti so za Nemčijo morda še celo britke ure pripravljene. — Kakor znano, meri od davnaj ruska politika napram orijentu. Znano je tudi, da so Rusi večkrat od Avstrije bili zadržani, ondi napre-

Listek.

Črtice o Vrazu.

(Hrvatski napisal Fran Petračić.)

Pri izdavanju petega zvezka Vrazove zapuščine nabralo se je raznovrstnih deloma spominov na njega, deloma tudi domišljevanj o njegovem pesniškem delovanju. Bil je namen, vse to poviti v jedno kito, ali delo se je pretrgalo, ter se mora prepustiti komu drugemu, da nam pokaže njega, kakor je bil i sam po sebi i v družbi vrstnikov in sodelavcev. Tako se podaje tu nekoliko črtic, naj se ne izgube, naj obnove spomin na našega pesnika.

I. Iz Vrazovega življenja.

Rojen, ako ne v siromaštvu, vendar brez dovoljnega imetka za izučevanje šol, pokazuje se Vraz v Gradcu, in tu snuje o pesni in pesništvu, naposled se loči od naukov, kateri so tekli v oستا nerednem teku. Rad bi študiral tudi v Beču in v Pragi, ali teško da bi se bil pečal z naukom, ki ga imenujejo strokovnega. Kako je bil zmotljen v tem, vidi se najbolje iz pisma njegovega najboljšega prijatelja

Kočevarja, kateri ga (12. januarja 1834) pravkara: „Ne zamerte mi, kaj i vas opomenim, da i vi se nekaj vučite, kaj de vam kruha doneslo. Človek more jeden stanoviti stališ imeti, te zna za svoje domerodce mnogo storiti itd.“ Takov je bil Kočevar. On se je izučil zdravništva, ter je na spodnjem Štajerju s prakso začel tudi svoj apostolat, kakor ga sam imenuje, širi ilirstvo, a pomaga tudi prijatelju pesniku, kateri nema toliko moči, da si išče kruha po navadnem potu. Nabaja se koncept iz tistega časa, kder v nemškem jeziku nekoga prosi za mesto v kakej kanceliji na kmetih, da bi poleg tega privatno tudi prava (jus) študiral, ter bi se rad pri tem učil ono, česar je privatnemu uradniku treba. Pri tem priznava, da s te strani njegova svojstva baš niso briljantne, ali prizadeval si bode udovršiti se, zna popolno slovanski, razumeva se nekoliko v ekonomijo. Na tem istem listu pa zapisani so verzi iz Homerove Odiseje VIII. 479 sl., kder se govori, da je pri vseh ljudeh na zemlji pevce doletela čast in poštovanje, kajti jih je Muza pesen naučila, katerej se je priljubil rod pevcev itd. Ali je pretegnolo pesništvo, ter na-

menjene pismo ni odpravljeno nij, ali pa prošenege mesta nij dobil, ter je tudi po sili ostal zvest Muzam.

Pesniška njegova struna pokazuje se posebno v njegovem obnašanju do prijateljev. Onih, kateri so krotki, prijema se z nežnostjo, skoro žensko, n. pr. Sreznjevskega. Kadar se nameri na upornega, gospodljivega, uže je razžaljena pesniška čutljivost, in nij je več sprave. Za primer bodi Gaj. Ustrežljiv je in uljuden. Literarnega korespondenta Šafačika, Palackega in druge vabi Dragotin Kušlan (4. januarja 1845) v Karlovec, da jih pride učiti kolo, ali ako ne sam, da koga pošlje. Potni stroški bodo mu se plačali, a bode tudi nastanjen. — Nij bilo časa poiskati, je li književni prijatelj tolikih odličnih pisateljev šel učiti kolo karlovske rodoljube in rodoljubke, ali karakteristično je uže to, ka Kušlan ni ne dvomi, da Vraz ne bi izpolnil te želje, samo ako bi mogel. Tako slabi v nejednakem boju. ne gizado se z nijednim poslom koristnim ilirstvu.

Znanost Vrazova bila je proti temu, kar se denes zahteva, dosta nepopolna, bolj je šla v širino nego v globino. Poznavanje tujih je-

dovati. Ruska je leta 1849 še jedenkrat poskusila si avstrijsko prijateljstvo trajno pridobiti, ali brezuspešno, kakor nam leto 1854 kaže. Tega kriv je bil Bonaparte, ki nij miroval, da bi Rusiji ono poplačal, kar so Francozi v začetku tega stoletja od Rusov dobili. Torej je Rusija, ako še Anglijo v poštev jemljemo, več glavnih sovražnikov ob enem imela. Posamne poraziti, bilo je treba izvršitelja. Pač je bilo sredstvo, v to svrhu Nemčije poslužiti se, za Rusijo nekoliko nevarno. Ali dostikrat smo primorani, stvar tako vzeti, kakor je. Carju se do tiste dobe Nemci niso toliko nevarni zdeli, vzlasti, ker sta si ruski in nemški dvor v sorodnosti. — Dobro. Rusija je pustila Prusiji leta 1866 nad Avstrijo pasti, da bi pa le-ti zmagali, došli so nad Avstrijo tudi še Italijani. Mi znamo ruski izrek: „da v ruskeji zvezi bi Avstrija še dan denes svoje nekdanje italijanske provincije imela v lasti“. Pač pa napram francoske je Prusija preslaba bila. K temu je trebalo nemškega jedinstva. To knez Bismark z ruskim dovoljenjem doseže, in celo Hano veransko, katero je v sorodstvu z ruskim dvorom, ne da bi ta dvor kaj ugovarjal, s silo v nemško zvezo utelesi. — Dojde francosko-nemška vojna. Knez Bismark pridobil si je slavo. Ali na vrat Nemčije navesil je neizprosliivega sovražnika, Francijo, kajti zadnja ne gleda od teh dob, kakor je poprej, kako bi Rusiji, temuč samo, kako bi Nemčiji škodovala. Glavni vspehi Bismarkovi so torej zmaga nad dvema državama, ter zjedinenje Nemčije. Da pa mu je k tem zmagam tudi ruski car pomagal, je gotovo, kajti mi znamo, kako mu je hrbet kril. Ako bi bila leta 1854 Avstrija na ruskeji strani stala, bila bi Nemčija navzlic dobri volji Bismarka še dan denes na tem mestu, kjer je bila pred 1864. letom. Torej je Rusija drugega glavnega sovražnika Napoleona pobila, ter zadnjega, Anglijo, valjda sama prevzame skoro.

V teh potezah omenili smo ravno tudi politiko kneza Gorčakovega, ali v vse drugače težkem stanju je ovi. Videli smo v letu 1855. od petih evropskih držav vso vojno moč v boji proti ruskim težnjam, ter Napoleon bil

je hitro leta 1872. pri rokah na Poljskem zoper Ruse intrigirajoč. Knez Gorčakov pa je uže tudi opazovati začel, da ne bi Bismarkovo drevje do neba prirastlo, kajti nij pripustil, da bi ta Francijo leta 1874. še enkrat popolnem uničil, ter tako Nemčiji roke odvezal. Strašno pa je Evropa te tri leta moči napenjala. Indijska vojna, angleški milijoni, vse jej je na razpolaganje stalo, Rusiji škodovati. Ali zamán, ona ima vspeh za vspehom zaznamovati.

Kakor rečeno po l. 1855 gledal je knez Gorčakov, kako bi Evropo razdvojil, kar se mu je pa tudi mojstersko posrečilo. Nemško prijateljstvo nij neprecenljive vrednosti, to so v novejšem času Rusi skusili, ali Bismark bo gledal, da se mu Rusija s Francijo ne sprijateljli, kaj to pomeni, vsak dobro ume.

Ako končno ta dva državnika primerjamo, vidimo, da so imenito dobre okoliščine, ter prijatelji za kneza Bismarka delovali; ali če knez Gorčakov brez vsacega zaveznika svojo državo napram tolikim sovražnikom do tako sijajnega stališča dovede, kakor se zdaj vidi, nas sili še k tem večjemu občudovanju.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 15. novembra.

Budgetni odsek *delegacije* državnega zbora je 13. t. m. rešil vojni proračun bistveno tako, kakor ga je vlada predložila, a je odbil one od vlade terjane svote, ki bi bile za popravilo Werndlovih pušk in za poskuse z jekleno-bronsnimi kanoni, ter za nabavljenje novih 25 tvrdniavskih kanonov; skupaj je torej izbrisal 2.162.000 gold., da-si je vojni minister močno za te terjatve govoril.

V *grškeji* „Tagesposti“ od srede priobčuje predsednik Leykamove družbe J. Syz pismo, v katerem vnovič trdi, da je vse resnično, kar sta on in urednik Svoboda v „Tagesposti“ pisala o govorjenji ministra Auersperga, ki je rekel, da so nekateri poslanci državnega zbora podkupljivi. Syz zažuga, da, če ga bodo taki, ki resnico omečejo, (kakor Rechbauer), provocirali, bode on še druge reči razglasil. — Lepe reči iz te lepe ustavoverne stranke.

Iz *Pešte* se poroča, da je 12. nov. tja prišel na dvor cesarjev, ruski diplomat

grof Šuvalov, spremljan po svojem poslaniškem tainiku Tatiševu, ter se je oglasil pri Andrassyju. Ob 6. uri je bil pa povabljen k dvornemu kosilu k cesarju.

Iz Peterburga ima dunajska „Pol. Corr.“ dopis, ki pravi, da grof Šuvalov valjda nema formalne misije za avstrijsko vlado, vendar ima poduke razgovoriti se z avstrijskimi odločujočimi političnimi faktorji, katerim bode resne namere Rusije naglasil, da ona hoče berlinski dogovor provesti in izvršiti, ali tudi temu nasproti povedati, kako se Turčija obnaša. Dokler porta terjatev berlinskega dogovora glede Črne gore in Grške ne izvede, in se ogiblje, one točke z Rusijo dognati, ki so prenušeni, da se porta o njih naravnost z Rusijo dogovori, ne more Rusija svojih namer izvršiti. Vest, da pri naša Šuvalov lastnoročno pismo carja do avstrijskega cesarja, treba, da se potrdi.

Vnanje države.

Srbsko železnico od Belgrada do Niša v dolžini 260 kilometrov bode zidal nabrž baron Hirsch. Ker je uže prejšnja srbska skupščina to vprašanje v principu potrdila, bodo prihodnje ministerske predloge v tej reči nabrž hitro potrjene v prihodnjem zasedenji, ki se te dni prične.

Mej *grškem* ministrom Komundurosom in mej opozicijo se je naredil kompromis, vsled katerega se grška armada še za 20.000 mož povekša.

Turki dalje šance kopljejo okolo Carigrada. Iz Hademkői je prišlo še 85 Krupovih kanonov. Zdaj je okolo Carigrada 600 kanonov za brambo in baie 80.000 mož.

Iz *Berlina* javljajo, da se bode rusko-angleški razpor skoro gotovo zavraval z lepo.

Mej *Nemčijo* in mej vaticanom so se baie, kakor nemški listi poročajo, zopet začele obravnave zaradi sporazumljenja katoliške cerkve s prusko vlado. Bismark je Kheudellu natanke meje določil, dokle sme koncesije delati. Zdaj so mej tem in mej kardinalom Nino živi razgovori.

Iz *Rima* se poroča, da so škofje, ki so bili iz Nemčije izgnani, papežu izročili spomenico, v kateri so svojo misel o papeških dogovarjanjih z nemško vlado izrekli.

Domače stvari.

— („Slovenski Narod“) je nam bil včeraj **konfisciran**, in sicer zaradi dopisa iz ljubljanske okolice, ki govori o — ljubljanskem močvirji, in o tem, kaj se je

zikov in čitanje pesnij v teh jezikih je glavni smer njegovih naukov, v grškem nij ni do tega bil dogonal, da bi najnavadnejše akcente prav zaznamljeval, a vendar mu vsi priznavajo neko prvenstvo; se ve da ker so slabiji bili od njega. Nij čudo, ka mu se klanjajo mlaji n. pr. Luka Ilič in oni, kterim to nij zanimanje, kakor Nikola Borojevič. Ta mu piše 4. novembra 1844: „Da Vi ste najprvi bili, kateri ste me tedaj, kadar sem kot poletarec (goden ptiček) še neodločen bil, k večemu delovanju vzpodbudili, in ako to od le kake koristi za občno dobro bode, tako se ima Vam zahvaliti“. Njemčić mu piše (14. februara 1843): „Ti si našega novejšega pesništva Nestor, tebi bode lahko popraviti, kar ne velja.“ Tako on popravlja vsem, celo Preradoviču, kateri je od prvega začetka lepše stihe pisal od samega Vraza. Evo kar on piše Vrazu (14. marca 1845): „Ljubeznjivi rodoljub! Evo Vam obečane pesni, v kateri sem morebiti več hotel nego učinil. Oprostite, ako ne najdete ono, kar ste pričakovali. Vzemite si malo truda in izpravite, ako kder kateri pogrešek v jeziku, pravopisu in ostalem najdete. Jaz sem početnik v pisanju našega jezika, dajem Vam dakle popolno slobodo s ovo pesnijo okrenoti kakor najbolje

znate“ Isto tako v pismu 15. decembra 1845; kder ga pozivlje, da mu nabira predbrojnik na „Prvence“, dodaje: „Na skoro čem ti poslati tudi moje pesni, da mi jih, kakor si blagodušno obečal, popraviš.“ Vraz nij nikdar tako korektno pisal, kakor so ta Preradovičeva pisma, ali on je bil književen človek, Preradovič v tem samouk, sluša ga, a morda sam ne občuti, da je njegovo pero boljše od Vrazovega, kateri ima popravljati. Tega je bila zmožna samo Preradovičeva skromna duša, katera je koprnela po domovini in rojenem glasu. *)

Da je Vraz tudi v politiki pomagal, razumeva se samo po sebi, kako bi se mogel po vsem odtegniti, kder je ves pokret bil politiški? Ali tudi ta njegov politiški vpljiv, ako se tako more imenovati, bil je nedolžen.

*) Iz Vidma (Udino) piše Vrazu (9. nov. 1847): „a jaz siromak tu v tujem svetu žalujem in mučim se; nikder prijatelja, nikder našega glasa, vse golo tujstvo.“ Tu mi prihaja na misel, kako je Preradovič tam negde mej 1857—1860. pribajal v bečko kavarno, kder smo se mi Hrvati dijaki shajali. Sedel je za bližnjo mizo, po tem ko smo se pozdravili, da se nasluša našega razgovora, kakor nam je poročil, a jedino žalil je, ka kot častnik ne sme mej nas sestiti, da se z nami razgovarja.

kakor se vili in njegovih pisem, a v obče literati Ilirci bili so naivni politikarji. Mnogokrat kara ga Kočevar, tako mu v pismu 4. febr. 1844. piše: „Vaše cervene kapice so vam lepo čast donele. Zlato tele vam če pastí i bez Mozesa. Obesite politiku na klin i deržite se literature, drugače budete godni za Narrenhaus. Lepe posledioe so nam naši ultra uzročili. Neka njimi Bog pameti ne uzkrati, inče če strmoglaviti.“ *) Istega leta 20. jun. opominja ga, naj ne dá, da pride do boja in do orožja. Tudi Turopoljci poslušali bi dobro besedo. Krv se ne sme liti, kajti je tudi Turopoljska krv prava slavjanska. Ni njim se ne sme njihovo pravo kratiti. Kako je zadel i on i njegovi tovariši na slavjanskem kongresu, skoro tragikomično, to nam opisuje sam v svojih pismih. Za to je slavno imel vspeh v agitaciji ilirskeji in slavjanskeji. Od vseh strani podajajo si roke domorodci. Za slovenske kraje bil je on s Kočevarjem najznameniteji delavec, a kder je katero semenišče, tu se o njem zna. V Dalmaciji ima zaupljivega pobratima Preradoviča, dokler je

*) Kočeva jeva pisma pustil sem v originalu (po „Vencu“), dočim sem besedo drugih dopisalcov slovenizoval. (Prev.)

storilo, in kaj se nij storilo za njegovo osu-
šenje. Zatorej nam je ta konfiskacija čisto
nerazumljiva.

— („Slovenska Matica“) je imela
v sredo popoldne v čitalniški dvorani občni
zbor. Došlo je bilo čez 50 udov, večidel
ljubljanških. Predsedoval je g. dr. Jarec,
in razložil v svojem govoru, da je le jedna
točka na dnevnem redu: imenovanje častnih
udov. Razkladal je zasluge dr. Bleiweisa za
narod, in nasvetoval, naj se voli dr. Jan.
Bleiweis za častnega uda „Slovenske Matice“.
V obširnejšem govoru je podpiral ta nasvet
g. Klun, in nasvetoval, naj se izvrši volitev
„per acclamationem“. G. Janko Krsnik je
predlagal, da naj se pri tej priliki, ko je ta
izredna točka na dnevnem redu, izvoli za
častnega uda tudi drugi velezaslužni slovenski
literat, ki je ravno te dni praznoval 40letnico
svojega literarnega delovanja, in je bil skozi
20 let stalen sodelavec v Bleiweisovih „Novi-
cah“, in ves čas do zdaj povsod delaven na
slovenskem slovstvenem polju. g. Davorin
Trstenjak. Oba predloga sta bila „per
acclamationem“ sprejeta, torej sta voljena
dr. Bleiweis in Davorin Trstenjak za
častna uda „Slovenske Matice“. Dozdaj je
imela „Matica“ pet častnih udov. Ti so:
1. Vitez dr. Fr. Miklošič, v niem častimo
Slovenci rojaka svojega, in učenjaka slovan-
skega; 2. kanonik dr. Fr. Rački, pred-
sednik jugoslovanske akademije v Zagrebu, v
njem častimo brate Hrvate; 3. biskup Mih.
Rajevskij pri ruskem poročništvu v Beču, in
po njem slavimo brate Ruse; 4. dr. Fr. Lad.
Rieger v Pragi, v niem slavimo brate Čeha;
5. Jovan Vesel Koseski v Trstu, in v
njem častimo 80letnega svojega slovenskega
pesnika, kateri je vsa svoja dela podaril „Slov.
Matici“ v priobčevanje. Tem častnim možem
torej sta se dostojno pridružila dr. Jan.
Bleiweis in Davorin Trstenjak, ki ju
Bog slovenskemu narodu še dolgo dolgo ohrani!

— (Deželni načelnik g. v. Kalina)
je odpotoval včeraj z brzovlakom na Dunaj.
G. vitez Kalina se je tudi vpisal k banketu,
ki bode 19. t. m. na čast vodje slovenske nar-
odne stranke dr. Bleiweisa v gostilni pri

tam bival, ali prodaja knjig ilirskih slabo ide.
V pismu od 5. maja 1845. pravi on: „Jaz
vam morem reči, da se za sedaj še slabo
knjige ilirske po Dalmaciji kupujejo; zvezan
dub samo s tem se hrani, kar mu stražari v
tamnico prinesejo.“ Pomagata v poslu Ka-
značić pridobljen po Trnskem in Petranović.
Od ostalih v večino jih loči pravopis, a tu
mu Nikolajević, izdavitelj „Magazina“ svetuje
uže 15. okt. 1842.: „Dobrovčani in Dalmatinci
pisano gledajo novi pravopis, najbolje bode-
te jim s tem v okom prišli, ako knjige s tem
pravopisom tiskane ne bode kupovali.“ Po-
zneje se je cel pravopisni preprij začel. Zani-
mivo je, kako so si v Krajini pridobili pre-
numerantov. Piše mu nek častnik, Ličanin,
(10. marca 1845.) da mu bode nabral toliko
predplačnikov, kolikor nema iz nijednega re-
gimenta, ali za to sili, naj se tiska v „Danici“
pesen Marka Badovinca na obersta Rastića z
dodatkom: „bodi dober, tvoj vpljiv pri g. Ba-
bukiću upotrebiti“. Ali za to mu istega leta
piše (10. aprila) drug častnik (Klobučar), ka-
terege je poprosil, da nabira predplačnike:
„Akoravno se vi čuditi morate, kako da se
izvali od sokola vrabec, tako moram jaz vam
s žalostnim srcem naznaniti, da do sedaj od

Tavčarji (hotel Evropa) v Ljubljani, torej se
na Dunaji ne bode dolgo mudil.

— (Iz mesta Loža) se nam piše:
Kakor pri večini občin na Kranjskem, bil je
tudi od mestnega zbora v Ložu starosta
slovenskega naroda, g. dr. Ivan Bleiweis
ob priliki 70letnega njegovega rojstvenega
dneva za častnega meščana izvoljen. —
Diploma se bode po posebnej deputaciji osebno
izročila.

— (Iz Gorice) se nam piše: Čitalnica
goriška in pevsko društvo „Slavec“ je imeno-
valo za svojega častnega uda gosp. dr. Jan.
Bleiweisa, ter mu bode od teh dveh dru-
štev izročena dotična diploma. — Politično
društvo „Sloga“ pa, ker po svojih pravilih ne
more imenovati častnih udov, je jednoglasno
sklenilo v občnem zboru v Komnu dne 10.
t. m., poslati deputacijo, katera bode jubilan-
tu izročila adresno.

— („Danica“, hrvatsko pjevačko
društvo v Sisku), naznanja, da bode k
dr. Bleiweisovej slavnosti poslalo deputacijo
treh oseb.

— (Iz Železnikov) se nam piše: Tu-
kajšnji občinski zastop je v svojej seji dne
10. t. m. velespoštovanega g. dr. Jan. Bleiweisa
enoglasno izvolil za častnega občana naše
občine.

— (Občine) ki so na dalje dr. Blei-
weisa za častnega občana volile so: Žuvec
na Štajerskem, Borovnica, Predoslje, Vodice,
Slavina, Polica pri Višnji gori, Ajdovica, Celj-
ska okolica, Litijska, Grosuplje, Sava pri Litijski,
St. Vid nad Ipavo, St. Vid pri Zatičini, Šmartno
v rož. dol. pri Celji, Col pri Vipavi, Stražišče,
Ježica, Hostič, Gorje, Podgorica, Verhnika,
Naklo, Horjul, Brezovica, Log, Mirna, Semič,
Ribnica, Planina v logaškem, in Dobriče v
trebanjskem okraji, dalje občina Podgora, Ko-
men, Vertovina, v Škerljah, v Kamnjem na
Goriškem, Št. Peter na Notranjskem.

— (Srebrni lavorov venec), kate-
rega bodo poklonile rodoljubne gospe in go-
spodičine dr. Bleiweisu o priliki sedemdeset-
letnice, ravnokar je dodelan. Srebrni lavorov
venec je 35 centimetrov visok in 31 centime-
trov širok. Od spodaj je zvezan z zlatim tra-

starih sokolov z malim odpadkom tu baš vse
goli vrabci postali so. Zato isto nisem v stanu
vam predplačnikov na vašo knjigo javiti, ker
nikdo tu ne misli domorodno pisateljstvo čini
bolje mogoče povzdignoti“ itd. V Wiener-
reustadtu našli so po čeških znancih, čast-
nikih in učiteljih na tamošnji akademiji Fialko,
kateri z Burianom svojim tovarišem Hrvatom
in Graničarjem na čitanje daje „Novine“ in
„Danico“.

Iz pisem Vrazovih vidi se, koliko napora
je stalo, da on postane tajnik matičin. Bila
je to velika služba in čast tadanjih časov,
vredna napora in pogajanja. On je v njej ostal
menda do konca življenja, ali v zadnjem času
bilo je nepriliko. V zapisniku matice 28. dec.
1848. zabilježeno je: „iz obzira ka tajnik
g. Stanko Vraz ne izdaviše uže od meseca
marchija 1848. nijednega zvezka od „Kola“,
dolžnosti svoje zadovoljil nij in ka je uže pred
dvema mesecema brez dopuščenja predsed-
nikovega iz Zagreba se oddaljil ter se še ni
denes nepovrnil, bilo je sklenjeno, naložiti
g. denarničarju Al. Vancašu, naj do dalnje
naredbe starešinstva Vrazu plače več ne daje.“
Dalje v zapisniku 24. nov. 1850. omenja se,
da je dvakrat bil opomenjen Vraz, a ne daje

kom, kateri nosi v ognjenem emailu napis:
„Narodnemu buditelju gospodu dr. J. Blei-
weisu v spomin sedemdesetletnice!“ Venec
ima 78 lepo cizeliranih lavorovih peres, ka-
terih vsak posebej ima udobljeno ali gravi-
rano ime jedne gospe ali gospodičine. Venec
je shranjen v jako lepem zapiralniku, kateri
je zavrt s plavim svilnatim žametom, in jako
okusno z zlatom okinčan. Delo, kakor načrt
venca je res krasno, in je g. Josip Tambor-
nino, zlatar in juvelir v Ljubljani, kateri je
napravil risarski načrt za venec, in poskrbel
jako okusno izpeljavo, lahko na to res umet-
niško delo ponosen. Venec bode denes v so-
boto v prodajalnici g. Tambornina na kon-
gresnem trgu občinstvu na razgled izpostavljen.

— (Nadvojvoda Ivan Salvator),
kateri je bil v Bosni brigadir našega doma-
čega polka baron Kuhn št. 17, in se je na-
šim vojakom močno prikupil, pride, kakor iz
vojaških krogov slišimo, v kratkem za briga-
dirja v Ljubljano.

— (Bralno društvo „Sloga“ v Kropi)
napravi v nedeljo 17. listopada veselico s sle-
dečim programom. 1. Vesela igra: Pravi Slo-
venec. 2. Deklamaciji: a) Naprej slovenski
jug b) Ukleti grajščak. 3. Petje: „Slava Slo-
vencem“ „Moj dom“, „Šta čutiš“, „Naprej“,
„Rojakom“, „Moji sabljici“, in „Zvezda“.
4. Tombola. 5. Ples. Začetek ob 6. uri zvečer.
Vstopnina za ude 5 kr., za neude 15 kr. K
obilnej vdeležbi prijazno vabi dalnje in bližnje
Slovence odbor.

— (Mariborska čitalnica) napravi
jutri v nedeljo 17. nov. veselico s plesom na
čast dr. Janeza Bleiweisa.

— (Iz Ptuj) se nam 13. t. m. piše: Ker
se približuje slavnosten dan, ko namerava slo-
venski narod praznovati sedemdeseti rojstveni
dan za naš narod velezaslužnega g. dr. Jan.
Bleiweisa, tudi mi ptujski Slovenci nečemo
zaostati. Izvolilo je uže več občin v našem
okraji imenovanega jubilanta za častnega ob-
čana. Tudi naša čitalnica izvolila ga je za
častnega člana. V čast te sedemdesetletnice
napravi naša čitalnica 17. t. m. veselico s
sledječim programom: 1. Govor, govori gosp.
prof. Žitek. 2. Ouvertura „Promoteus“, v.

odgovora, niti za poslove Matičine ne mara,
za to je sklenjeno, da se za točneje oprav-
ljanje poslov najme drug tajnik s plačo od
300 glđ. And. T. Brlič. S tem je seveda tudi
službe oropan, kajti v zapisniku 6. marca 1851.
odločeno je, da se pozove Vraz, katerega je
prejšnji odbor službe oropal, naj za mesec
dnij v smislu 2. odb. seje 24. nov. 1850. svoj
izrek pove, na koliko mu je krivo učinjeno.
Kako je to končano, ne poveda se; po za-
pisniku Matice bil je Vraz 24. marca 1851. pri
seji. V zapisniku o seji 7. maja 1851. piše se:
„Ker je g. Stanko Vraz uže tudi za VIII.
knjigo rokopis pripravil, ima se VIII. knjiga
„Kola“ izdati. — Ker g. Stanko Vraz zmirom
bolujoč seje odborne pohajati ne more, izbran
je za odbornika književnega odbora v smislu
§ 25. pravil Matice g. Ant. Mažuranić.“ Iz
vsega tega vidi se, posebno iz onega, kar se
bilježi v zapisniku l. 1850., da jim Vraz nij
bil več po volji, da je postal neugoden ali
se je imel komu umakniti, kajti v pismih
prvešnjih let isto ga je tako zmanjkalo na
dolže časa, celo so mislili mrtvega; vendar mu
niso v mesto segali.

(Dalje prih.)

Beethoven, svira godba tukajšnega muzikalnega društva. 3. „Moj dom“, moški zbor, sestavlja A. Stöckl. 4. „Stanovička“, za gosli s spremljevanjem godbenega kvarteta, od May-sederja. 5. „Romanca“, za bariton s spremljevanjem glasovira, poje g. J. Maicen, složil A. Stöckl. 6. Overture „D.chter und Bauer“, v. Suppé, igra gospodična E. Planinškova. 7. „Potpourri“ A. Stöckla, svira godba muzikalnega društva. 8. „Lipa“, napev od Dav. Jenka, poje moški zbor. 9. „Potpourri“ štajerskih pesen, svira godba muzikalnega društva. 10. Ples. Upamo, da se te veselice tudi zunanji gospodje udeležijo, in da po svoji moči počastimo moža, kateri je bil središče narodnega buđenja in delovanja.

— (Obleko ubogej šolske mladini) začel je kakor vsako leto zopet pripravljati odbor gospij in gospodičin v čitalnici. Kdor želi v ta namen kaj darovati, naj darek izroči temu odboru, da bode mogel nakupiti kaj več blaga, in obleči več otrok.

— (Iz Reichenburga) se nam piše: Vsled naznanila iz Brežic na tukajšnjega župana, da se bodo vojaki polka Hartung, vrnili se iz Bosne, 13. t. m. popoldne tukaj mimo peljali, pripravilo se je v njih pogostovanje vina, sadja, smodk itd. A odpeljali so se bili uže pozno v prejšnji noči. Ker se nij mogel prekliti uže v noči dosti hitro raznesti, je vsakaka postrežba izostala.

— (Iz Celovca) se poroča 12. nov.: Ravnokar je prišel polk Maroičič tu sem, in je bil od župana sijajno sprejet. Društva so bila navzočna, in na tisoče ljudij je spremljalo vojake, ki so z godbo marširali v mesto, kjer so bili dobro pogosteni.

— (Iz Haloz) se poroča, da imajo večji posestniki in vinogradniki še — grozdje pod snegom. Večina je obrana, a cene nij nobene. Po 30 do 40 gold. obetajo za štrtin. Kupca malo.

— (Požar.) Pred kratkem je pri posestniku Jožefu Zajcu iz Zajčjega vrha ravno ob času, ko je s svojo družino večerjal, jelo na skednji goreti, in je v dveh urah mu vse zgorelo. Škode ima 2000 gld. a zavarovan nij bil. Govorilo se je, da je kdo navlašče zažgal in prijeli so uže tudi nekega soseda in ga izročili sodniji.

— (Vukovarsko društvo tamburašev v Ljubljani) je dalo svoj prvi koncert s tamburicami minolo sredo v čitalničnem steklenem salonu. Reči moramo, da smo z nekako dvomljivo radovednostjo pričakovali pričetka koncerta, kajti kdor nij hodil po Hrvatskem in Srbskem, kjer je tambura doma, a se na njej igrajo le priproste narodne popevke, nij toliko še slišal o tej godbi, ter mu tambura nij toliko znana, da bi si mogel pravo o njej misliti. Ko je tedaj se začel prvi akord „koračnice“, ki je bila kot prva točka programu, temu akordu ko je sledil drugi, jeden na družega se krepko precizno naslanjajoč, ko so nam doneli iz teh slovanskih instrumentov, ki so izmed vseh najprimitivnejše ustvarjeni, znani glasovi naše marzeljeze „Naprej“, takrat brala se je zadovoljnost iz obrazov vsega poslušateljstva, in ko so utihnil zadnji glasovi, pokazala se je ta zadovoljnost v burnej pohvali in jakem rokoplasku. Da! godba s tamburicami je originalna, in čudno topla vpljiva na srce poslušalca. Opazovati smo imeli priliko, da se na teh instrumentih dajo svirati najtežji komadi, da se dá tudi umetniška spretnost doseči.

Istinito izvrsten in kar očaralen je pa „piano“ na tamburicah, kar se je kazalo posebno pri „Kolo“, tako da poslušalcu nehoté sapa zastaje, da bi celó se sapa ne motil krasnega trenotka. Pri točki „Ich kenn' ein auge“, tambura solo od Richarda, pokazal se je g. Sladeček umetnika na prvej tamburici. To Richardovo kompozicijo smo uže čestokrat slišali, a na tamburah izvrševana, dobi nekaj posebno mikavnega. Izmed drugih točk naj še omenimo „cavatina iz opere Attila“ od Verdi-ja; v tej so pa menda tamburaši združili vse svoje moči, tako precizno jim je šlo izpod rok. Izvrstno so svirali tudi srbsko „Rado ide“. Vse točke celega večera so pa dokazale, da se mora tambura pristevati k instrumentu, na kojem se lahko igra najtežavnejše moderne komade, in na katerem se dá dospeti do umetniške spretnosti. Vukovarsko tamburaško društvo si lahko čestita k vspehu, ki ga je doseglo s svojimi produkcijami v ljubljanskej čitalnici, kakor tudi mi gratulujemo g. Sladečku, kateremu se je posrečilo, tamburo dovesti do njej pristojne stopinje. Produciralo se je to društvo v Zagrebu v narodnem kazalištu, kjer, kakor pravijo hrvatski listi, se občinstvu težko da zadovolji; ipak je bilo sprejeto z veliko pohvalo. Zato vse prijatelje godbe opozorujemo na prihodnji koncert, ki ga bode dalo to društvo v nedeljo zvečer. Preverjeni naj bodo, da jih bode tamburaško društvo zadovoljilo. H a.

— (Delavsko društvo.) V nedeljo 17. novembra t. l. ob 2. popoldne bode imelo delavsko izobraževalno društvo svoj letni občni zbor v steklenem salonu „pri zvezdi“ na cesarja Jožefovem trgu. Dnevni red: I. Vpisovanje novih udov. II. Letni račun. III. Volitev novega odbora. IV. Namen in korist društva. Vljudno vabi k vdeležbi — odbor.

— (Tiskovna pomota.) Naslov izvirne vesele igre, ki se bode pri besedi 19. t. m. v čitalnici igrala je: Berite „Novice“, a ne obče „Berite novice“, kakor je po tiskovnej pomoti v predzadnjem našem listu stalo.

Dunajska borza 14. novembra		
Enotni drž. dolg v bankovcih	61 gld.	45 kr
Enotni drž. dolg v srebru	62	65
Zlata renta	71	90
1860 drž. posojilo	112	40
Akcije narodne banke	793	—
Kreditne akcije	231	30
London	116	15
Napol	9	33
C. kr. cekini	5	57
Srebro	100	—
Državne marke	57	65

Dr. Julius Feldbacher,
odvetnik v Mariboru,
išče
odvetniškega koncipijenta,
ki ima dveletno legamo vajo. — Nastop 1. januarija 1879. (391—1)

Tusci.
13. novembra:
Pri Slonu: Pihlar iz Dunaja, Szallay, Szadczek, Brodanovic, Brjankovic, Rus iz Vukovara.
Pri Matiču: Hirschman iz Dunaja, Stern iz Varazdina, — pl. Lehman, pl. Mann iz Grada. — Högerman iz Kovevja.
Pri bavarskem dvornu: Quek iz Dunaja.

Pričetek mrzle in mokre letine, ko se mora v izbah in uradih kuriti, kaže vsakemu nevarnost prehlajenja, ki se pokaže ali v náhodu, hripi, kašlju, hripavosti, gorečici v grlu, sploh v kataraličnem stanju, katero se mora ob pravem času zdraviti, da se na jedni strani to sitno stanje brzo odpravi, na drugi pa ne nastanejo boleznij v prsih, katere navadno iz prehlajenja izvirajo. Kdor se hoče posluževati čenega in sredstva velikega učinka proti vsem tem boleznim, ta naj rabi *Bergerjeve smolnate pastile (Theerpastillen)*, ki so se uže tisočkrat obnesle. — Cena jedne puški od kositar z navodom kako se rabi 50 kr. — Glavna zaloga v Ljubljani pri gospodu **J. Svoboda**, lekarnarju. (379—2)

Karel S. Till

trgovstvo s knjigami in papirjem, pod Trančo št. 2, zaloga vseh potrebstij za urade in kupčijstvo; zaloga navadnega, pisemskega in zavijalnega papirja. Vse potrebstij za merjevce (inženirje), slikarje in risarje. Najnovejše v konfekciji za papir. Zapisovalne in opravlilne knjige. Izdeljujejo se tudi monogrami na pisemski papir, vitne karte in pisemske zavitke. (158—109)

Zahvala

za ozdravljenje po pravej Poppovej anaterininej ustnej vodi, in pojasnilo o škodljivih učinkih ponarejenega tega zdravila.

Gospodu dr. J. G. Popp-u,

c. kr. dvornemu zobnemu zdravniku, Dunaj, mesto, Bognergasse št. 2.

V dopolnitev mojega zadnjega pisma zatožiti moram se skesano neke slabosti. Zmotljen po niskej ceni ponujene mi ponarejene Vaše anaterinine ustne vode, in po mnogih lekarjih, ki so trdili, da znajo anaterinino ustno vodo pravje jednako napravljati, in ker mi je Vaša anaterinina ustna voda pošla, rabil sem čestokrat ponarejeno. A ne da nij imela nobednega zdravilnega učinka, sluhajala je še bolno stanje, in popolno pomoč dobil sem zopet jedino le, ko sem zopet Vašo pravo nedosegljivo **anaterinino ustno vodo** rabil. Vspešno se je pri meni pokazalo tudi Vaše anaterinino zobno testo. Z vsem spoštovanjem in hvaležno ostajem Vašega blagorodja verni sluga

Josip vitez žl. Zawadzki.

Drahotusz, 29. julija 1867. (187—2)

Zaloga imajo v Ljubljani, vse lekarne kakor tudi gg. Ant. Krisper, Ed. Mahr, J. Karinger, P. M. Schmitt, V. Petričič, L. Pirkar, P. Lassnik, Terček in Nekrep; v Postojni: J. Kupferschmidt; v Skofjeji Loki: C. Fabiani; v Kočevju: J. Braune; na Krškem: F. Bünches; v Idriji: J. Warta; v Kranji: K. Savič; v Litiji: Mühlwenzel, lekar; v Metliki: Matteredjevi nasledniki; v Novem mestu: D. Rizzoli in J. Bergmann; v Radovljici: A. Roblek; v Kamniku: J. Macnik; v Črnomlju: J. Blazek; v Vipavi: A. Deperis.

Notar Lovro Baš

je svojo pisarno v Ljutomeru v hiši gospoda Vaupotiča odprl. (385—2)

Marko Wir empfehlen geschützt.
als Bestes und Preiswürdigstes

Die Regenmäntel,
Wagendecken (Plachen), Betteinlagen, Zeltstoffe
der k. k. pr. Fabrik

von M. J. Elsinger & Söhne
in Wien, Neubau, Zollergasse 2,

Lieferanten des k. und k. Kriegsministeriums, Sr. Maj. Kriegsmarine, vieler Humanitätsanstalten etc. etc.

(195—110)

Odpretje restavracije.

Podpisani usoja si s tem udano naznanjati prečastitum gostom in p. n. občinstvu, da je popolnem na novo opravljeno

restavracijo

na Francovem nabrežju, minolo nedeljo odprl. Vhod je tudi iz špitalskih ulic poleg Schmidtove kavarne. Zagotavlja, da bode svoje prečastite goste zadovoljil z **dobrimi jedili**, pravim naravnim vinom, **graskim marenim pivom**, in s promptno postrežbo. Pogostega pohojevanja prosi s spoštovanjem

(386—2)

J. Hafner.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.